

Sången som föddes på en ö

Berättelse

Det var sommaren 1931. Evert Taube reste ut till en liten ö i Roslagen, norr om Stockholm. Ön hette Håtö Svansar och låg ute i skärgården. Där bodde en man som hette Karl von Schewen, och han hade bjudit många gäster till en stor fest.

Festen var inte vilken fest som helst. Gästerna var med i ett hemligt sällskap som kallades Pelarorden. Evert ville också bli medlem. Men innan han fick komma med, måste han klara en uppgift. Konstnären Albert Engström gav honom uppdraget. Evert skulle skriva en sång om Stockholms skärgård, om sommarluften och om de ljusa nätterna i juli.

Det var ingen lätt uppgift. Men Evert satt ute i sommarkvällen och tittade på allt omkring sig. Han såg havsfåglar som flög över vattnet. Han såg en ung kvinna i vit klänning som dansade med Karl von Schewen. Han kände sommarvinden och hörde vågorna. Allt detta blev till bilder i hans huvud.

Sedan tog Evert sin luta och började sjunga. Sången handlade om Roslagen och om sommaren, precis som han hade fått i uppgift. Han kallade den "Calle Schewens vals", efter sin värd. På så sätt blev Karl von Schewen för alltid känd som "Calle Schewen" i en av Sveriges mest älskade visor.

Texten kom ut i en tidning redan samma sommar, och några år senare fanns hela visan i en sångbok. Än i dag sjunger svenskar "Calle Schewens vals" på sommaren, ofta utan att veta att den föddes på en liten ö en julikväll år 1931.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
skärgård	ett område i havet med många små öar
bjuda	be någon komma på besök
hemlig	något som man inte berättar för alla
sällskap	en grupp människor som träffas
medlem	en person som är med i en grupp
uppgift	något man måste göra
uppdrag	en uppgift som någon ger dig
värd	personen som bjuder gäster till sitt hem
en vals	en sång som man dansar till i tretakt
luta	ett instrument med strängar, som en gitarr

Läsförståelsefrågor

---

1. Var låg ön Håtö Svansar?
  1. söder om Göteborg
  2. i Roslagen, norr om Stockholm
  3. i Argentina
2. Vad var Pelarorden?
  1. en fotbollsklubb
  2. ett hemligt sällskap
  3. en skola
3. Vad måste Evert göra för att bli medlem?
  1. betala mycket pengar
  2. skriva en sång om skärgården och sommaren
  3. segla runt ön
4. Vem gav Evert uppgiften?
  1. konstnären Albert Engström
  2. hans pappa
  3. en sjökaptan
5. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
  1. Sången fick namnet "Calle Schewens vals" efter värden på ön.
  2. Evert skrev sången på vintern.
  3. Karl von Schewen var släkt med Evert Taube.
6. Vad såg och kände Evert ute i sommarkvällen? Nämn två saker. (öppen fråga)
7. Varför sjunger svenskar fortfarande den här sången på sommaren, tror du? (inferens)

Facit

1. i Roslagen, norr om Stockholm
1. ett hemligt sällskap
1. skriva en sång om skärgården och sommaren
1. konstnären Albert Engström
1. ja b) nej (det var sommar, en julkväll) c) det står inte i texten
- Exempel på svar: Han såg havsfåglar och en kvinna i vit klänning som dansade, och han kände sommarvinden och hörde vågorna.
- Exempel på svar: För att sången handlar om den svenska sommaren och skärgården, och den ger en fin känsla som många känner igen.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten ger en närbild av hur en känd visa kom till och kompletterar biografien, som bara nämner sångtitlarna. Texten är skriven i preteritum — bra för att öva dåtidsformer (reste, satt, såg, började).

Tema: hur en konstnär hämtar inspiration från sin omgivning. Be gärna deltagarna berätta om en plats som ger dem lugn eller idéer.

Diskussionsfrågor

- Finns det en sång som påminner dig om sommaren eller om ditt hemland? Berätta.
- Evert fick idéer av att titta på naturen omkring sig. Var hämtar du själv nya idéer?
- Är det viktigt att gamla sånger lever vidare? Varför, eller varför inte?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en sommarkväll som du minns. Vad såg, hörde och kände du?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Evert Taube (sv.wikipedia.org/wiki/Evert_Taube)
- Taubesällskapet: Biografi (taubesallskapet.se/biografi)
- Nationalencyklopedin: Evert Taube
- Wikimedia Commons: [File:Evert_Taube_1961.JPG](#)

Faktagranskad i juni 2026. Axel Evert Taube föddes 12 mars 1890 i Göteborg och dog 31 januari 1976 i Stockholmsområdet. Han växte upp på fyrön Vinga, där hans far var fyrvaktare. Han gick till sjöss som ung och bodde cirka 1910-1915 i Argentina, där han bland annat arbetade som gaucho. Han skrev över 200 visor, däribland "Calle Schewens vals", "Sjösala vals", "Så länge skutan kan gå" och "Änglamark". Han var även författare och konstnär. Gift med konstnären Astri Bergman 1925. Hans porträtt finns på den svenska 50-kronors sedeln sedan 2015. Osäkerhet: källorna anger olika exakta år (1910 eller 1911) för avresan till Argentina; "cirka 1910-1915" används här. Dödsplatsen anges olika (Stockholm / Saltsjöbaden); "Stockholmsområdet" används.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.